

LEGE

pentru modificarea și completarea Codului
de procedură civilă al Republicii Moldova

nr. 244-XVI din 21.07.2006

Monitorul Oficial nr.178-180/814 din 17.11.2006

* * *

Parlamentul adoptă prezenta lege organică.

Articol unic. – [Codul de procedură civilă al Republicii Moldova nr.225-XV din 30 mai 2003](#) (Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2003, nr.111-115, art.451), cu modificările ulterioare, se modifică și se completează după cum urmează:

1. La articolul 5, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

“(3) Renunțarea uneia dintre părți de a se adresa în judecată prin încheierea în prealabil a unei convenții nu are efect juridic, cu excepția cazurilor de încheiere a unei convenții de strămutare, în condițiile legii, a litigiului la judecata arbitrală.”

2. La articolul 7, alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

“(2) În cazurile prevăzute de prezentul cod și de alte legi, procesul civil poate fi intentat în numele persoanelor împuternicite de lege să apere drepturile, libertățile și interesele legitime ale unei alte persoane, ale unui număr nelimitat de persoane, interesele Republicii Moldova și ale societății.

(3) La intentarea proceselor de judecare a litigiilor de drept (procedura contencioasă), se depune cerere de chemare în judecată, iar în pricinile necontencioase, se depune cerere.”

3. Articolul 10:

la alineatul (1), cuvintele “fapt care îl face să nu întrunească condițiile prescise de lege pentru valabilitatea lui,” se exclud;

la alineatul (2), cuvintele “orice stadiu de judecare a pricinii” se substituie prin cuvintele “fiecare caz de comitere a încălcării legii”;

la alineatul (3), cuvintele “în despăgubirea părții vătămate,” se exclud.

4. Articolul 12 va avea următorul cuprins:

“Articolul 12. Soluționarea pricinilor civile în temeiul legislației Republicii Moldova

(1) Instanța judecătorească soluționează pricinile civile în temeiul [Constituției Republicii Moldova](#), al tratatelor internaționale la care Republica Moldova este parte, al legilor constituționale, organice și ordinare, al hotărârilor Parlamentului, al actelor normative ale Președintelui Republicii Moldova, al ordonanțelor și hotărârilor Guvernului, al actelor normative ale ministerelor, ale altor autorități administrative centrale și ale autorităților administrației publice locale. În cazurile prevăzute de lege, instanța aplică uzanțele dacă nu contravin ordinii publice și bunelor moravuri.

(2) Dacă, la judecarea pricinii civile, se constată că o lege sau un alt act normativ nu corespunde unei legi sau unui alt act normativ cu o putere juridică superioară, instanța aplică normele legii sau ale altui act normativ care are putere juridică superioară.

(3) În cazul inexistenței normei de drept care să reglementeze raportul litigios, instanța judecătorească aplică norma de drept care reglementează raporturi similare (analogia legii), iar în lipsa unei astfel de norme, se conduce de principiile de drept și de sensul legislației în vigoare (analogia dreptului). Nu se admite aplicarea prin analogie a normei de drept care derogă de la dispozițiile generale, restrânge drepturi sau stabilește sancțiuni suplimentare.

(4) Dacă în tratatul internațional la care Republica Moldova este parte sînt stabilite alte reglementări decît cele prevăzute de legislația internă, instanța, la judecarea pricinii, aplică reglementările tratatului internațional.”

5. După articolul 12 se introduce un articol nou, care devine articolul 12¹, cu următorul cuprins:

“Articolul 12¹. Ridicarea excepției de neconstituționalitate

(1) Dacă, în procesul judecării pricinii, se constată că norma de drept ce urmează a fi aplicată sau care a fost deja aplicată este în contradicție cu prevederile [Constituției Republicii Moldova](#), iar controlul constituționalității actului normativ este de competența Curții Constituționale, instanța de judecată este în drept să sesizeze, în conformitate cu prevederile [Codului jurisdicției constituționale](#), Curtea Constituțională pentru a verifica constituționalitatea actului respectiv.

(2) Sesizarea Curții Constituționale de către instanța de judecată este admisibilă numai în cazul în care actul normativ este aplicat sau urmează a fi aplicat conform opiniei instanței în pricina concretă pe care o examinează.

(3) Din momentul emiterii de către instanță a încheierii cu privire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și pînă la adoptarea hotărîrii de către Curtea Constituțională, procedura de examinare a pricinii sau de executare a hotărîrii pronunțate se suspendă.”

6. La articolul 13:

alineatul (2) se exclude;

alineatele (3) și (4) devin alineatele (2) și (3);

la alineatul (2), cuvîntul “juridic” se substituie prin cuvîntul “normativ”.

7. Articolul 16:

la alineatul (1), cuvîntul “irevocabile” se substituie prin cuvîntul “definitive”;

după alineatul (2) se introduce un alineat nou, care devine alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Caracterul obligatoriu al actelor judecătorești nu privează persoanele care nu au fost atrase în proces de a se adresa în judecată dacă, prin actul judecătoresc emis, se încalcă drepturile, libertățile și interesele lor legitime.”

alineatul (3) devine alineatul (4).

8. La articolul 18:

alineatul (2) se exclude;

alineatele (3) și (4) devin alineatele (2) și (3);

la alineatul (3), expresia “alin.(3)” se substituie prin expresia “alin.(2)”, iar alineatul se completează în final cu cuvintele “și cu confiscarea înregistrărilor (peliculei, pozelor, casetelor etc.)”.

9. Articolul 21 va avea următorul cuprins:

“Articolul 21. Judecarea unipersonală și colegială a pricinilor

(1) Pricinile civile se judecă în primă instanță de un singur judecător sau de un complet din trei judecători ai aceleiași instanțe. În cazul în care prezentul cod oferă judecătorului dreptul de a examina pricinile civile și de a întocmi unele acte de procedură unipersonal, judecătorul operează în numele instanței de judecată.

(2) În instanțele de apel și de recurs, pricinile civile se judecă colegial, în conformitate cu prevederile prezentului cod și ale altor legi.”

10. La articolul 23 alineatul (6), cuvintele “expertul și interpretul” se substituie prin cuvintele “martorul, expertul, specialistul și interpretul”.

11. Titlul capitolului III va avea următorul cuprins:

“Capitolul III COMPETENȚA GENERALĂ”.

12. Articolul 32:

la alineatul (1), după cuvintele “în competența instanțelor de drept comun” se introduc cuvintele “, pricinile privind contestarea actelor administrative ce vizează dreptul de proprietate asupra unor bunuri care au intrat în circuitul civil”;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

“(2) Judecătorii, ca instanțe de contencios administrativ, examinează:

a) litigiile privind nesoluționarea în termen legal a unei cereri și privind legalitatea actelor administrative emise de autoritățile administrației publice din sate (comune), orașe, raioane, de funcționarii publici din cadrul acestora, precum și de persoanele de drept privat de orice nivel, care prestează servicii de interes public;

b) cererile privind constatarea circumstanțelor care justifică suspendarea activității consiliului local de nivelul întâi;

c) contestațiile în materie electorală, cu excepția celor date prin lege în competența altor instanțe judecătorești;

d) litigiile cu privire la refuzul organelor notariale de a îndeplini anumite acte notariale.”

13. Articolul 33:

alineatele (2) și (3) vor avea următorul cuprins:

“(2) Curțile de apel de drept comun judecă în primă instanță litigiile privind contestările actelor juridice cu caracter normativ, hotărârilor, acțiunilor (inacțiunilor) autorităților administrației publice din municipii, ale consiliului municipal și primăriei municipiului Chișinău, ale funcționarilor publici din cadrul acestora, ce lezează drepturile, libertățile și interesele legitime ale cetățenilor și organizațiilor.

(3) În afară de litigiile prevăzute la alin.(2), Curtea de Apel Chișinău examinează în primă instanță litigiile de contencios administrativ:

a) privind legalitatea actelor administrative cu caracter individual emise de Parlament, de Președintele Republicii Moldova și de Guvern, prin care sînt vătămăte în drepturi și interese legitime persoanele fizice și juridice, în afara celor exceptate prin lege;

b) privind nesoluționarea în termen legal a unei cereri referitor la legalitatea actelor administrative emise de organele centrale de specialitate ale administrației publice, în afara celor exceptate prin lege, precum și legalitatea hotărârilor Comisiei Electorale Centrale;

c) privind verificarea legalității hotărârilor Consiliului Superior al Magistraturii, în cazurile prevăzute de lege;

d) privind păstrarea secretului de stat.”

după alineatul (3) se introduce un alineat nou, care devine alineatul (4), cu următorul cuprins:

“(4) Curtea de Apel Comrat verifică, de asemenea, legalitatea actelor administrative emise de autoritățile publice ale unității teritoriale autonome Găgăuzia.”

alineatul (4) devine alineatul (5).

14. Articolul 34 se exclude.

15. Articolul 36:

la alineatul (1):

literele a), d) și f) se exclud;

literele b), c), e), g), h) și i) devin literele a), b), c), d), e) și f);

la litera a), după cuvîntul “rezilierea” se introduc cuvintele “, rezoluțiunea și declararea nulității”;

alineatul (2) se exclude;

alineatul (3), care devine alineatul (2), va avea următorul cuprins:

“(2) În cazul în care la Curtea de Apel Economică nu poate fi format un complet pentru examinarea litigiului în primă instanță sau în apel, pricina se va strămuta, în modul stabilit, la una din curțile de apel de drept comun. Dispozițiile judecătorești pronunțate de curțile de apel de drept comun în cauzele economice vor fi contestate cu recurs la Colegiul economic al Curții Supreme de Justiție.”

16. Articolul 39:

la alineatul (1), cuvîntul “reclamatului” se substituie prin cuvîntul “pîrîtitului”;

la alineatul (5), cuvîntul “serioase” se substituie prin cuvîntul “întemeiate”.

17. La articolul 40, alineatul (5) se completează în final cu cuvintele “căruia, în modul stabilit, i-a fost înaintată pretenția”.

18. Articolul 41 se exclude.

19. La articolul 42 alineatul (1), după cuvîntul “domiciliul” se introduc cuvintele “sau locul de aflare al”.

20. La articolul 43 alineatul (2):

litera a) va avea următorul cuprins:

“a) pîrîtul al cărui domiciliu sau loc de aflare nu era cunoscut cere strămutarea pricinii la instanța de la domiciliul sau locul de aflare al său;”

la litera b), cuvîntul “teritorială” se substituie prin cuvintele “jurisdicțională materială”.

21. La articolul 44:

după alineatul (6) se introduce un alineat nou, care devine alineatul (7), cu următorul cuprins:

“(7) Conflictul de competență dintre judecătoria economică de circumscripție și curtea de apel de drept comun se judecă de către Colegiul civil și de contencios administrativ al Curții Supreme de Justiție.”

alineatele (7) și (8) devin alineatele (8) și (9).

22. La articolul 47 alineatul (1), cuvintele “actele procedurale necesare pregătirii dosarului către debateri judiciare” se substituie prin cuvintele “unele acte procedurale prin care contribuie la pregătirea și dezbateri pricinii în ședința de judecată”.

23. La articolul 48 alineatul (1) prima propoziție, cuvintele “în judecată” se substituie prin cuvintele “la judecarea pricinii”.

24. La articolul 49 alineatul (2), după cuvintele “primă instanță” se introduc cuvintele “, repetat, în instanță de apel”.

25. Articolul 50:

la alineatul (1):

literele c) și f) se exclud;

literele d), e) și g) devin literele c), d) și e);

alineatul (3) se exclude.

26. La articolul 53 alineatul (4), cuvintele “, iar a executorului judecătoresc, de instanța care execută hotărîrea” se exclud.

27. La articolul 55, cuvîntul “reprezentanții,” se exclude.

28. La articolul 58, alineatul (1) se completează în final cu cuvintele “, iar în cazurile prevăzute de lege, entitățile care nu au personalitate juridică, dar dispun de organe de conducere proprii”.

29. Articolul 64 se exclude.

30. Articolul 66 se exclude.

31. La articolul 67 alineatul (5), cuvintele “de partea căreia i se alătură” se substituie prin cuvintele “de către participanții la proces”.

32. Articolul 70 se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Încheierea instanței despre admiterea sau despre refuzul în admiterea succesorului poate fi atacată cu recurs.”

33. La articolul 72:

alineatul (1) se completează în final cu cuvintele “și a obligației de a achita cheltuielile de judecată”;

alineatul (2) se completează în final cu propoziția: “În cazul în care reclamantul renunță la acțiune, instanța încetează procesul doar dacă renunțarea reclamantului nu contravine legii și nu încalcă drepturile și interesele legitime ale altor persoane.”

articolul se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Neprezentarea procurorului, citat legal, în ședința de judecată nu împiedică examinarea pricinii dacă persoana în interesele căreia s-a înaintat acțiunea susține examinarea cauzei în lipsa procurorului.”

34. La articolul 73:

alineatul (2) se completează în final cu cuvintele “și a obligației de a achita cheltuielile de judecată”;

alineatul (3) va avea următorul cuprins:

“(3) Dacă organele, organizațiile, persoanele fizice care au intentat proces își retrag acțiunea înaintată în interesul reclamantului, iar acesta nu dorește să intervină în proces, survin efectele procesuale prevăzute la art.72 alin.(2).”

35. La articolul 74 alineatul (3), după cuvîntul “drepturile” se introduc cuvintele “și obligațiile”.

36. La articolul 77, litera a) se completează în final cu cuvintele “sau dacă domiciliul pîrîtului nu este cunoscut”.

37. La articolul 80:

după alineatul (2) se introduce un alineat nou, care devine alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Procurile se eliberează în numele persoanei juridice cu contrasemnătura administratorului ei sau a unei alte persoane împuternicite, adevărate prin acte de constituire și sigilate cu ștampila acestei organizații.”

alineatele (3) – (8) devin alineatele (4) – (9).

38. La articolul 85, alineatul (1) se completează cu litera n), cu următorul cuprins:

“n) părțile – în pricinile privind revizuirea hotărârilor.”

39. Articolul 88 se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Examinarea pricinii va continua după ce reclamantul prezintă proba achitării taxei de stat sau a soluționării de către instanță a problemei privind amânarea, eșalonarea achitării taxei de stat sau micșorarea cuantumului ei, în conformitate cu art.86.”

40. La articolul 89 alineatul (1):

la litera g), după cifra “369” se introduce cifra “, 408”;

la litera h), cuvântul “încheierea” se substituie prin cuvântul “întocmirea”.

41. La articolul 90:

alineatul (1) se exclude;

alineatul (2), care devine alineat unic:

la litera a), după cuvântul “martorilor,” se introduce cuvântul “interpretilor,”;

după litera j) se introduce o literă nouă, care devine litera k), cu următorul cuprins:

“k) compensațiile pentru timpul de muncă pierdut;”

litera k) devine litera l).

42. La articolul 94 alineatul (4), cuvintele “sau poate prezenta problema spre soluționare în primă instanță” se exclud.

43. Articolul 96 se completează în final cu cuvintele “, în măsura în care acestea au fost reale, necesare și rezonabile”.

44. După articolul 97 se introduce un articol nou, care devine articolul 97¹, cu următorul cuprins:

“**Articolul 97¹**. Compensarea cheltuielilor de judecată făcute de părți

(1) În cazul în care se respinge, integral sau parțial, acțiunea intentată de o persoană în apărarea drepturilor, libertăților și intereselor reclamantului, în cazurile prevăzute de legea organică, pîrîtului i se restituie, din mijloacele bugetului de stat, cheltuielile de judecată pe care le-a suportat integral sau parțial, în acea parte a pretențiilor reclamantului care i-a fost respinsă.

(2) În caz de admitere a acțiunii de ridicare a sechestrului pus pe bunuri, cheltuielile de judecată i se restituie reclamantului din mijloacele bugetului respectiv.”

45. La articolul 98:

alineatul (1) se completează în final cu cuvintele “dacă pîrîtul nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată”;

alineatul (2) se completează în final cu cuvintele “dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată”;

la alineatul (3), după cuvântul “reclamant” se introduc cuvintele “, dacă acesta nu este scutit de plata cheltuielilor de judecată,”.

46. La articolul 100, alineatele (1) și (3) vor avea următorul cuprins:

“(1) Cererea de chemare în judecată și actele de procedură se comunică participanților la proces și persoanelor interesate, contra semnătură, prin intermediul persoanei împuternicite, prin poștă, cu scrisoare recomandată și cu aviz de primire, sau prin alte mijloace care să asigure transmiterea textului cuprins în act și confirmarea primirii lui, precum și prin delegație judiciară.”

“(3) În cazul amînării judecării cauzei, nu este necesară citarea participanților la proces prezenți la ședință. Participanții la proces care au fost citați și nu au participat la ședința de judecată la care a fost amînată judecarea cauzei vor putea invoca lipsa citării ulterioare numai în cazul în care vor demonstra că au fost în imposibilitatea de a cunoaște data judecării cauzei.”

47. Articolul 101 se exclude.

48. La articolul 111, alineatul (2) se completează în final cu propoziția: “În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.”

49. La articolul 116, alineatul (4) va avea următorul cuprins:

“(4) Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.”

50. La articolul 117 alineatul (3), cuvântul “Datele” se substituie prin cuvântul “Probele”.

51. La articolul 119:

alineatele (2), (3) și (6) se exclud;

alineatele (4) și (5) devin alineatele (2) și (3).

52. Articolul 123:

la alineatul (1), cuvântul “Circumstanțele” se substituie prin cuvântul “Faptele”;

la alineatul (3), cuvintele “și hotărîrea organului de urmărire penală privind încetarea urmăririi penale, rămase irevocabile, sînt obligatorii” se substituie prin cuvintele “, rămasă irevocabilă, este obligatorie”, iar cuvintele “sau hotărîrea” se exclud;

articolul se completează cu alineatul (6), cu următorul cuprins:

“(6) Faptele invocate de una din părți nu trebuie dovedite în măsura în care cealaltă parte nu le-a negat.”

53. La articolul 125 alineatul (2), textul “în cel mult 10 zile de la data primirii delegației” se substituie prin cuvintele “în regim prioritar”.

54. La articolul 127 alineatul (2), după cuvintele “misiunilor diplomatice” se introduc cuvintele “ale Republicii Moldova în privința cetățenilor Republicii Moldova”.

55. Articolul 129:

la alineatul (1), cuvintele “examinarea cererii” se substituie prin cuvintele “luarea măsurilor”;

la alineatul (3), expresia “art.126 și 127” se substituie prin expresia “art.125 și 126”.

56. La articolul 130 alineatul (4), după cuvintele “admiterea unor probe” se introduc cuvintele “și respingerea altor probe”.

57. La articolul 131, alineatul (4) se completează cu textul: “Recunoașterea se consemnează în procesul-verbal al ședinței de judecată. Recunoașterea expusă în scris se anexează la materialele dosarului.”

58. La articolul 132 alineatul (1), după cuvântul “cunoscute” se introduc cuvintele “, direct sau indirect”, iar cuvintele “nu poate indica sursa informării sale” se substituie prin cuvintele “nu a cunoscut personal faptele”.

59. Articolul 134:

la litera a), după cuvântul “copiii” se introduc cuvintele “, inclusiv cei adoptați (înfițați)”, iar după cuvântul “copiilor” – cuvintele “, inclusiv celor adoptați (înfițați)”;

la litera c), după cuvântul “logodnicii” se introduce cuvântul “, concubinii”;

la litera d), după cuvântul “materiale” se introduc cuvintele “sau morale”.

60. La articolul 135 alineatul (3), cuvintele “repară prejudiciile cauzate astfel părții interesate și” se exclud.

61. La articolul 138 alineatul (2), cuvintele “persoanei interesate” se substituie prin cuvintele “participantului la proces”.

62. La articolul 141, alineatul (1) se completează în final cu cuvintele “pentru persoana care a prezentat actul”.

63. La articolul 143 alineatul (2), după cuvintele “aflării lor” se introduc cuvintele “sau în alt loc determinat de instanță”.

64. La articolul 158:

alineatul (6) se exclude;

la alineatul (7), care devine alineatul (6), prima propoziție se completează în final cu textul “și se apreciază conform art.130”.

65. La articolul 159, alineatul (1) se completează în final cu textul “în condițiile art.148”.

66. Titlul capitolului XI va avea următorul cuprins:

**“Capitolul XI
AMENZILE JUDICIARE”.**

67. Articolul 162 se exclude.

68. La articolul 163:

în titlu, cuvintele “sau despăgubirii” se exclud;

la alineatele (1) și (2), cuvintele “și despăgubirii” se exclud.

69. La articolul 164:

titlul va avea următorul cuprins:

“Articolul 164. Anularea ori reducerea amenzii”;

la alineatul (1), cuvintele “sau despăgubire” se exclud, iar cuvintele “amenzii sau despăgubirii ori reducerii lor” se substituie prin cuvintele “ori reducerii amenzii”;

la alineatul (3), cuvintele “nu se supune nici unei căi de atac” se substituie prin cuvintele “poate fi atacată cu recurs”.

70. La articolul 165, cuvintele “sau despăgubire” se exclud, iar cuvântul “acestor” se substituie prin cuvântul “acestei”.

71. La articolul 170 alineatul (3), cifra “7” se substituie prin cifra “5”.

72. Articolul 171:

la alineatul (1), cuvintele “comunicînd reclamantului faptul și acordîndu-i un termen pentru lichidarea neajunsurilor” se substituie prin cuvintele “comunicînd persoanei care a depus cererea acest fapt de încălcare și acordîndu-i un termen rezonabil pentru lichidarea neajunsurilor”;

la alineatul (2), prima propoziție se completează în final cu cuvintele “în judecată”.

73. La articolul 172 alineatul (1), cuvintele “Pînă la emiterea hotărîrii în primă instanță” se substituie prin cuvintele “Pînă la finalizarea examinării pricinii în fond”.

74. Articolul 173 alineatul (1):

la litera a), cuvântul “satisfacerea” se substituie prin cuvântul “compensarea”;

alineatul se completează în final cu litera d), cu următorul cuprins:

“d) acțiunea este înaintată în cadrul aceluiași litigiu între aceleași părți.”

75. La articolul 178, alineatul (2) se completează în final cu cuvintele “reclamantului, iar copia încheierii de asigurare a acțiunii – pîrîtului”.

76. La articolul 180 alineatul (3):

cuvântul “irevocabilă” se substituie prin cuvântul “definitivă”;

propoziția a doua se exclude.

77. La articolul 182, alineatul (2) se completează în final cu cuvintele “, indiferent de vinovăția reclamantului”.

78. La articolul 183 alineatul (2) partea introductivă, cuvintele “și include” se substituie prin cuvintele “civilă și are ca scop”.

79. Articolul 184 se completează în final cu cuvintele “și cu indicarea termenelor îndeplinirii lor”.

80. Articolul 186:

la alineatul (1), cuvintele “și îi explică dreptul de a depune referință împotriva acțiunii reclamantului” se exclud;

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

“(2) Depunerea referinței este obligatorie. În cazul nedepunerii ei în termenul stabilit de instanță, pricina poate fi examinată în baza materialelor anexate la dosar.”

81. Articolul 187:

la alineatul unic, care devine alineatul (1), cuvintele “, cu consimțămîntul părților,” se exclud;

articolul se completează cu alineatul (2), cu următorul cuprins:

“(2) Prevederile prezentului articol se aplică numai la examinarea pricinilor în primă instanță.”

82. Articolul 189 se exclude.

83. La articolul 190, alineatul (2) se completează cu propoziția: “Dacă părțile declară că sînt pregătite pentru examinarea pricinii în fond, instanța poate dispune examinarea ei în prima zi de

prezentare.”

84. La articolul 199:

după alineatul (1) se introduce un alineat nou, care devine alineatul (2), cu următorul cuprins:

“(2) Interpretul este în drept să pună întrebări participanților la proces, prezenți la traducere, pentru a preciza traducerea, să ia cunoștință de procesul-verbal al ședinței sau de un act procesual separat și să facă observații asupra transunerii corecte ce urmează a fi consemnată în procesul-verbal al ședinței de judecată.”

alineatele (2) – (4) devin alineatele (3) – (5).

85. La articolul 202, după cuvîntul “părților” se introduc cuvintele “– drepturile lor specificate la art.60”.

86. La articolul 204:

alineatul (2) se exclude;

alineatul (1) devine alineat unic.

87. La articolul 207:

titlul va avea următorul cuprins:

“**Articolul 207.** Efectele neprezentării în ședință de judecată a martorului, expertului, specialistului și interpretului”;

la alineatul (1), cuvintele “sau specialistului” se substituie prin cuvintele “, specialistului sau interpretului”;

la alineatul (2), cuvintele “și specialistul” se substituie prin cuvintele “, specialistul și interpretul”.

88. La articolul 218 alineatul (1), cuvintele “de la o instituție de educare a copiilor de vîrsta martorului minor” se exclud.

89. La articolul 236 alineatul (2), cuvintele “sau al amînării redactării hotărîrii motivate” se exclud.

90. La articolul 237 alineatul (1) propoziția a doua, cuvîntul “hotărîrea,” se exclude, iar cuvîntul “ei” se substituie prin cuvîntul “hotărîrii”.

91. La articolul 240 alineatul (3), propozițiile a doua și a treia se exclud.

92. Articolul 243 se completează în final cu textul “și dobînda de întîrziere determinată conform art.619 din Codul civil, pe care urmează să o achite debitorul, chiar și în lipsa vinovăției, dacă nu execută hotărîrea în termen de 90 de zile de la data cînd aceasta a devenit definitivă”.

93. La articolul 246, în prima propoziție, cuvintele “, care trebuie încasată de la pîrît” se substituie prin textul “și dobînda de întîrziere determinată conform art.619 din Codul civil, pe care urmează să o achite debitorul, chiar și în lipsa vinovăției, dacă nu execută hotărîrea în termen de 90 de zile de la data cînd aceasta a devenit definitivă”, iar propoziția a doua se exclude.

94. La articolul 256 alineatul (1):

litera b) se completează în final cu cuvintele “, în mărimea unui salariu mediu”;

la litera d), cuvîntul “compensațiilor” se substituie prin cuvintele “unui salariu mediu”.

95. Articolul 260 alineatul (1):

la litera a), după cuvîntul “proces” se introduc cuvintele “ori a intervenientului principal”;

alineatul se completează cu litera e), cu următorul cuprins:

“e) ridicării excepției de neconstituționalitate.”

96. La articolul 261 litera b), după cuvintele “partea în proces” se introduc cuvintele “sau intervenientul principal”.

97. Articolul 267 se completează cu literele l) și m), cu următorul cuprins:

“l) la examinarea pricinii în procedură specială se constată un litigiu de drept ce ține de competența instanțelor judecătorești;

m) în alte cazuri prevăzute de lege.”

98. La articolul 268, alineatul (4) se completează în final cu propoziția: “Cererea se depune în termen de 15 zile de la data comunicării încheierii.”

99. Articolul 271 se exclude.

100. La articolul 281 alineatul (2), litera d) va avea următorul cuprins:

“d) recunoașterea paternității;”

101. La articolul 310 alineatul (1), cifra "5" se substituie prin cifra "3".

102. La articolul 314 alineatul (1), textul "în termen de 3 zile de la data" se substituie prin textul "în cel mai scurt timp posibil, dar nu mai târziu de 72 de ore din momentul".

103. Articolul 343:

alineatul (1) se completează în final cu textul ", cu excepția cazurilor indicate la art.342";
la alineatul (3), după cuvintele "instanței asupra" se introduce cuvântul "circumstanțelor,".

104. La articolul 349, alineatul (2) se completează în final cu cuvintele ", care poate fi atacată cu recurs".

105. Articolul 352 se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

"(3) În cazul depunerii obiecțiilor peste termenul stabilit de lege, judecătorul este în drept, la cererea debitorului, să suspende executarea ordonanței pînă la examinarea obiecțiilor, cu excepția cazurilor în care legea interzice suspendarea, soluționînd concomitent chestiunea de restabilire a termenului pentru depunerea lor în condițiile art.116."

106. Articolul 353:

la alineatul (1), cuvântul "motivate" se exclude;

articolul se completează cu alineatele (3) și (4), cu următorul cuprins:

"(3) În cazul anulării ordonanței deja executate sau executate parțial și neadresării creditorului cu acțiune în procedura generală, debitorul nu este lipsit de dreptul de a se adresa cu cerere potrivit art.156 din [Codul de executare al Republicii Moldova](#).

(4) În cazul în care obiecțiile nu se referă la fondul cauzei, judecătorul va emite o încheiere despre refuzul de anulare a ordonanței. Încheierea respectivă poate fi atacată cu recurs în termen de 10 zile."

107. La articolul 357, cuvântul "real" se substituie prin cuvântul "material".

108. Articolul 360 alineatul (1):

litera b) se exclude;

literele c) și d) devin literele b) și c).

109. La articolul 362:

alineatul (1) va avea următorul cuprins:

"(1) Termenul de declarare a apelului este de 20 de zile de la data comunicării hotărîrii motivate, dacă legea organică nu dispune altfel, chiar dacă apelul a fost depus anterior. Termenul de apel curge și în cazul comunicării concomitente a hotărîrii și a somației de executare."

alineatul (2) se exclude;

alineatele (3) și (4) devin alineatele (2) și (3);

la alineatul (2), după cuvântul "comunicare" se introduc cuvintele "la locul deschiderii succesiunii".

110. La articolul 364 alineatul (1), cuvintele "sub sancțiunea nulității," se exclud.

111. Articolul 367:

la alineatul (1), cuvintele "și înscrisurile" se substituie prin cuvintele ", înscrisurile și alte probe", iar cuvintele "cererii de apel cel târziu a doua zi" se substituie prin cuvintele "imediată a cererii de apel";

la alineatul (4) propoziția a doua, cuvintele "și să înainteze" se substituie prin cuvintele ", de probele noi prezentate și pot înainta".

112. La articolul 368 alineatul (1), cuvintele "judecătorul instanței" se substituie prin cuvântul "instanța".

113. La articolul 370 alineatul (1), cifra "15" se substituie prin cifra "30".

114. Articolul 371 va avea următorul cuprins:

Articolul 371. Termenul de examinare a pricinii în instanță de apel

După expirarea termenului de pregătire a pricinii către dezbateri în ședință de judecată, apelul se examinează într-un termen rezonabil."

115. Articolul 374:

la alineatul (1), după cuvintele "reprezentantul lui" se introduc cuvintele "împuternicit în mod legal";

la alineatul (3), în prima propoziție, cuvintele "Dacă se admite retragerea apelului" se substituie prin cuvintele "În cazul retragerii apelului", iar propoziția a doua se exclude.

116. La articolul 378:

alineatul (2) va avea următorul cuprins:

“(2) Temeiul înaintării propunerilor de recuzare și abținere de la judecată, modul soluționării și efectele admiterii lor sînt prevăzute la art.49–54.”;

articolul se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Președintele ședinței de judecată explică participanților la proces drepturile și obligațiile lor procedurale.”

117. La articolul 379:

alineatul (2) se exclude;

alineatul (3) devine alineatul (2).

118. La articolul 380 alineatul (3), expresia “art.48” se substituie prin expresia “art.48 și 203”.

119. La articolul 383, alineatul (2) se completează în final cu cuvintele “în instanța de apel”.

120. La articolul 385 alineatul (1) literele c) și d), după cuvintele “să caseze” se introduc cuvintele “integral sau parțial”.

121. Articolul 388 alineatul (1):

la litera a), cuvintele “judecător care nu era în drept să participe la judecarea ei” se substituie prin cuvintele “complet de judecată compus ilegal”;

la litera f), cuvintele “sau este semnată de judecătorul nementionat în hotărîre” se substituie prin cuvintele “sau de cineva din judecători ori hotărîrea este semnată nu de acel judecător sau de acei judecători care sînt menționați în hotărîre”;

alineatul se completează cu litera i), cu următorul cuprins:

“i) pricina a fost examinată cu încălcarea competenței generale sau jurisdicționale.”

122. La articolul 390, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

“(3) În cazul casării integrale sau parțiale a hotărîrii primei instanțe și restituirii pricinii spre rejudecare în primă instanță, instanța de apel poate să se expună în decizia sa asupra actelor procedurale care urmează a fi efectuate în primă instanță la rejudecarea pricinii, însă nu este în drept să prejudece în opiniile sale că o anumită probă ar inspira sau nu încredere, că unele probe ar fi mai temeinice decît altele și nici să stabilească ce hotărîre ar trebui adoptată după rejudecarea pricinii.”

123. Articolele 391 și 392 se exclud.

124. La articolul 397:

litera b) se exclude;

litera c) devine litera b).

125. La articolul 399, alineatul (3) se exclude.

126. La articolul 400 alineatul (3):

litera e) se completează în final cu cuvintele “, cu excepția cazurilor prevăzute la art.242 alin.(2)”;

alineatul se completează cu litera g), cu următorul cuprins:

“g) hotărîrea a fost pronunțată cu încălcarea competenței generale sau jurisdicționale.”

127. Articolul 402:

la alineatele (1) și (4), cifra “15” se substituie prin cifra “20”;

alineatul (3) se exclude;

alineatul (4) devine alineatul (3).

128. La articolul 406 alineatul (2), cifra “15” se substituie prin cifra “5”.

129. La articolul 407 alineatul (1), propoziția a doua se exclude.

130. La articolul 408, alineatul (3) se completează în final cu cuvintele “, cu excepția încheierilor pronunțate de către Curtea Supremă de Justiție”.

131. Articolul 409:

alineatul (1) se completează cu litera e), cu următorul cuprins:

“e) în virtutea legii, hotărîrea nu poate fi atacată cu recurs.”

articolul se completează cu alineatul (3), cu următorul cuprins:

“(3) Restituirea cererii de recurs se efectuează în temeiul încheierii instanței de recurs. Încheierea instanței de recurs privind restituirea cererii de recurs poate fi atacată cu recurs potrivit art.426, cu excepția încheierilor pronunțate de către Curtea Supremă de Justiție.”

132. Articolul 417 se completează cu alineatul (4), cu următorul cuprins:

“(4) Actele de dispoziție ale Curții Supreme de Justiție, în calitate de instanță de recurs, devin irevocabile din momentul pronunțării.”

133. La articolul 419, alineatul (3) va avea următorul cuprins:

“(3) În cazul casării integrale sau parțiale a hotărârii primei instanțe și restituirii pricinii spre rejudecare în primă instanță, instanța de recurs poate să se expună în decizia sa asupra actelor procedurale care urmează a fi efectuate în primă instanță la rejudecarea pricinii, însă nu este în drept să prejudece în opiniile sale că o anumită probă ar inspira sau nu încredere, că unele probe ar fi mai temeinice decât altele și nici să stabilească ce hotărâre ar trebui adoptată după rejudecarea pricinii.”

134. Articolul 420 se exclude.

135. La articolul 424, alineatul (3) se exclude.

136. La articolul 428, cuvintele “și nu se supune nici unei căi de atac” se exclud.

137. La articolul 431 alineatul (3), cuvintele “de Plenul Curții Supreme de Justiție, în conformitate cu legea” se substituie prin cuvintele “de președintele sau, după caz, de vicepreședintele Curții Supreme de Justiție”, iar cuvintele “plenul completează colegiul lărgit, desemnând concomitent și președintele lui” – prin cuvintele “președintele sau vicepreședintele Curții Supreme de Justiție desemnează președintele colegiului lărgit”.

138. La articolul 433 litera a), cuvântul “nefondat” se substituie prin cuvântul “neîntemeiat”.

139. La articolul 434, alineatul (1) va avea următorul cuprins:

“(1) Recursul se declară în termen de 2 luni de la data pronunțării deciziei, iar în cazul redactării acesteia – de la data înștiințării scrise a părților despre semnarea hotărârii redactate.”

140. Articolul 435:

la alineatul (4), cuvintele “Departamentul de executare a hotărârilor judecătorești din cadrul Ministerului Justiției” se substituie prin cuvintele “oficiul de executare unde se află hotărârea la executare”;

articolul se completează cu alineatul (8), cu următorul cuprins:

“(8) În pricinile nepatrimoniale, executarea hotărârii poate fi suspendată la cererea motivată a recurentului.”

141. La articolul 439, alineatul (2) se completează în final cu textul: “, dispune expedierea copiei de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței timp de o lună de la data primirii acesteia. În cazul neprezentării referinței în termenul stabilit, admisibilitatea recursului se decide în lipsa acesteia.”

142. La articolul 440 alineatul (1), în prima propoziție, cuvintele “încheiere nemotivată, nesuscetibilă de atac” se substituie prin cuvintele “decizie motivată irevocabilă”, iar propoziția a doua se exclude.

143. La articolul 443 alineatul (2), cuvântul “admiterii” se exclude.

144. Articolul 445 alineatul (1):

la litera a), cuvintele “ca fiind nefondat” se exclud;

alineatul se completează cu literele e) și f), cu următorul cuprins:

“e) să admită recursul și să modifice decizia instanței de apel și/sau hotărârea primei instanțe;

f) să admită recursul, să caseze decizia instanței de apel și să mențină hotărârea primei instanțe.”

145. Articolul 447:

la litera b), cuvintele “sau decizia emisă” se substituie prin cuvintele “, încheierea sau decizia judecătorească”;

la litera c), expresia “art.449 lit.j)” se substituie prin expresia “art.449 lit.g)”.

146. Articolul 448:

la alineatul (1), după cuvântul “hotărâri” se introduc cuvintele “sau încheieri”, iar cuvintele “a pronunțat hotărârea în fond” se substituie prin cuvintele “s-a pronunțat asupra fondului”;

la alineatul (3), expresia “art.449 lit.j)” se substituie prin expresia “art.449 lit.g) și h)”;

articolul se completează cu alineatul (4), cu următorul cuprins:

“(4) Cererile de revizuire împotriva deciziilor curților de apel în privința cărora Curtea Supremă de

Justiție s-a pronunțat printr-o decizie asupra inadmisibilității se examinează de Curtea Supremă de Justiție.”

147. La articolul 449:

literale a), g) și h) se exclud;

literale b), c), d), e), f), i), j) și k) devin literale a), b), c), d), e), f), g) și h).

148. Articolul 450:

la litera a), expresia “art.449 lit.a), g), h) și i)” se substituie prin expresia “art.449 lit.f)”;

la litera b), expresia “art.449 lit.b) și e)” se substituie prin expresia “art.449 lit.a) și d)”;

la litera c), expresia “art.449 lit.c)” se substituie prin expresia “art.449 lit.b)”;

la litera d), expresia “art.449 lit.d)” se substituie prin expresia “art.449 lit.c)”;

la litera e), expresia “art.449 lit.f)” se substituie prin expresia “art.449 lit.e)”;

la litera f), expresia “art.449 lit.j)” se substituie prin expresia “art.449 lit.g)”;

la litera g), expresia “art.449 lit.k)” se substituie prin expresia “art.449 lit.h)”.

149. La articolul 451, alineatul (4) se completează în final cu cuvintele “în aceleași temeuri”.

150. La articolul 453:

alineatul (5) se completează în final cu cuvintele “sau, după caz, în instanța de recurs”;

alineatul (6) se completează în final cu cuvintele “, în recurs sau în primă instanță, după caz”.

151. Articolul 454:

la alineatul (1), după cuvintele “(denumite în continuare *persoane străine*)” se introduc cuvintele “sînt în drept să se adreseze în instanțele judecătorești ale Republicii Moldova pentru apărarea drepturilor, libertăților și intereselor lor legitime și”;

la alineatul (2), sintagma “Republica Moldova” se substituie prin sintagma “Guvernul Republicii Moldova”.

152. La articolul 467 alineatul (2), cuvintele “, precum și sentința penală privind repararea prejudiciului cauzat prin infracțiune” se exclud.

153. La articolul 469 alineatul (3) litera a), cuvîntul “emitent” se substituie prin cuvîntul “judecată”.

154. La articolul 479 alineatul (2), după cuvîntul “probelor,” se introduc cuvintele “materialele dosarului,”.

155. La articolul 480 alineatul (2):

litera b) va avea următorul cuprins:

“b) convenția arbitrală este nulă în temeiul legii;”

la litera e), după cuvintele “nu a fost constituit” se introduc cuvintele “sau procedura arbitrală nu este”.

156. La articolul 481 alineatul (3), cuvintele “dacă posibilitatea unei astfel de adresări nu s-a consumat” se substituie prin cuvintele “cu excepția cazului în care litigiul nu poate fi obiectul dezbaterii arbitrale”.

157. La articolul 482, alineatul (2) va avea următorul cuprins:

“(2) Cererea de eliberare a titlului executoriu se depune în instanța care, în lipsa convenției arbitrale, ar fi fost competentă să judece litigiul în fond în primă instanță.”

PREȘEDINTELE PARLAMENTULUI

Marian LUPU

Chișinău, 21 iulie 2006.

Nr.244-XVI.